

NEVZORKUJME OBJEKTY ARCHEOLOGICKÉHO ZÁJMU!

Z. Petáková¹ a Z. Bláhová-Sklenářová²

¹ Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, petakova@seznam.cz

² Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF UK, Celetná 562/20, 110 00 Praha 1, zuzana.blahova@ff.cuni.cz

Patníky označující prastaré hranice, podstavce zmizelých křížů u zapadlých cest nebo zdi hradních zícenin pokládáme všichni za mléčivě sv. dky dávných časů a i kdyby byly ze sebezajímavější horniny, nenapadlo by nás do nich tlouci geologickým kladivem.

V krajině se však vyskytují i objekty, které p. sobí na první pohled všední a nezajímavé, a přesto jsou dě. ležitými sv. dky minulosti, které často dokáže rozpoznat a vyhodnotit jen archeologie, a je nežádoucí je poškozovat například vzorkováním.

Na ukázkou lze uvést některé kamenné objekty ze Šumavy. Prostý kamenný obdélník o p. dorysu 70 x 30 m a výšce ca 0,5 až 1 m je situován v lesích jv. od obce Stožec, ssz. od kóty Vrchoviště, druhý obdobný se nachází o 4,5 km dále západním směrem na kótě české Žleby. Oba obdélníky mají v. – z. orientaci delší osy. Objekty nejsou dosud datovány, pracovní odhad stáří (ústní sdělení, Z. Thomová): raný novověk (16.–18. století).

Pro ně koho obyčejné vztyčené kameny okolo staré cesty, pro jiného mimořádně p. vabný děkaz p. e p. edk. o lesní dopravnictví p. edstavuje kamenné ohraničení komunikace, vedoucí z údolí Otavy na P. ední Paště nedaleko Kašperských Hor. Takové podlouhlé kameny z neopracovaného místního horninového materiálu, zasazené podél cest, lze nalézt například šumavských míst.

Oba zmíněné typy nemovitostí p. edstavují tzv. archeologizované objekty. Tyto objekty, podle definice, jsou artefakty, které definitivně opustily živý lidský svět. Všechny takové objekty se tímto vy. azením z kontextu živé lidské kultury stávají p. edm. tem zájmu archeolog. edí se k nim například také meze, kamenivo starých cest nebo ruiny stavení, tak. asté v pohraničí. Pak je třeba mít na paměti zákon. 20/1987 Sb. o státní památkové péči v platném znění, který obsahuje definici archeologického nálezů a stanoví opatření na jejich ochranu (zejména v § 23), ale také Úmluvu o ochraně archeologického dědictví Evropy, tzv. Maltskou konvenci (č. 99/2000 Sb. mezinárodních úmluv).

I zdánlivě obyčejné a běžné objekty tedy mohou být v malém i v. tším měřítku součástí krajinného kontextu stop zaniklého osídlení – lhostejno kdy zaniklého.

Nejde jen o jednotliviny, jak by se mohlo laikovi zdát, nýbrž o logicky propojený kontext v. címovitých a nemovitých, hmotných a nehmotných. Zásadní informace. te archeolog nejen z. t. chto jednotlivin, ale právě z kontextu vzájemných vztahů mezi nimi.

Na p. átku zmíněný hraniční patník je prvkem staré organizace krajiny, m. že být dokladem zaniklé vesnické pluziny (pozemk. v okolí osad užívaných pro zemědělství). Výraznějšími poz. statky pluzin bývají právě meze, často již st. edov. kého p. vodu a specifických konstrukcí. Zdi ruin jsou už p. ímo sou. ástí archeologizovaného kostela, hradu, domu nebo jen děva. ské boudy.

M. li bychom si uv. domovat, že tyto prvky vytvá. ejí systém, respektive otisk zaniklého systému, ze kterého se archeologové snaží poznávat. n. kdejší život v naší krajině. A my pak, podle jejich záv. r., m. žeme lépe pochopit naše vlastní ko. eny.

Pod. kování za konzultaci patří Mgr. Zuzaně Thomové z Jiho. eského muzea v. eských Bud. jovicích.